

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2018 ROK**

Margonin, marzec 2019 r.

I Wprowadzenie

Na podstawie art.179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.), w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie.

Zadania gminy obejmujące wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzmocnienie rodziny i pracę na rzecz integracji rodzin poprzez zapewnienie spójności i ciągłości oddziaływań na rodziny, również po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej realizowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

II Zadania własne gminy w myśl art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci;
- 3) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym;

- 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Współczesna rodzina znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne, wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają warunki życia, inne zaś powodują jej dezorganizację i jej członków w samej rodzinie i poza nią. Na rodzinę wpływ wywierają również czynniki wewnątrz rodzinne. Niepokój budzi fakt, że współczesne rodziny coraz mniej efektywnie wypełniają swoją funkcję opiekuńczo – socjalizacyjno – wychowawczą. Główne problemy dezorganizujące życie rodzinne to: alkoholizm, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rozpad rodziny przez rozwód, niskie kwalifikacje ogólne i etyczne. Dysfunkcją tym często towarzyszy problem ubóstwa spowodowany długotrwałym bezrobociem.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej MGOPS w Margoninie, po dokonanej analizie sytuacji i określenie przyczyn kryzysu obejmował wsparciem osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie były w stanie samodzielnie przezwyciężyć występujących problemów, bez wsparcia zewnętrznego.

Na terenie miasta i gminy Margonin funkcjonują instytucje i organizacje pozarządowe udzielające wsparcia rodzinom borykającym się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi tj. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, szkoły, świetlice środowiskowe, Policja, Miejsko – Gminny Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS Margonin

Wyszczególnienie	2018
Liczba mieszkańców miasta i gminy Margonin	6338
w tym:	
kobiet	3130
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	291
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	735
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	571
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	41
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	73
Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego	87
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	7
Liczba dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem:	29

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina ponosi odpłatność

L.p.	Rodziny zastępcze	2016	2017	2018
1.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	7	7	8
2.	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej	12	12	13

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej rodziny objęte pomocą i wsparciem, muszą radzić sobie z następującymi problemami:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- wielodzietność,
- alkoholizm,
- przemoc w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie przyznanych świadczeń przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie w 2018 r. wg powodów ich przyznania.

Tabela nr 3. Przyczyny przyznawania pomocy na podstawie danych MGOPS Margonin

Powód trudnej sytuacji życiowej	2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	210	539
Bezdomność	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	185
Bezrobocie	179	484
Niepełnosprawność	76	183
Długotrwała ciężka choroba	95	234
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	10	32
W tym:		
- rodziny niepełne	7	19
- rodziny wielodzietne	2	10
Alkoholizm	16	27
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	6
Sytuacja kryzysowa	1	1
Zdarzenia losowe	1	3
Przemoc w rodzinie	1	8

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób objętych wsparciem (porad) Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej znajdowała się grupa osób, która wymagała nie tylko pomocy finansowej, ale także wsparcia o charakterze specjalistycznym. Pracownicy socjalni organizowali pomoc dla tych rodzin nie tylko w ramach swoich obowiązków, ale także we współpracy z asystentem rodziny oraz w ramach zespołu interdyscyplinarnego wraz z innymi służbami. W 2018 r. rodziny korzystały z porad radcy prawnego zatrudnionego na ½ etatu przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie.

Realizowane zadania

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo – wychowawczych spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie realizował zadania według powyższej ustawy pomagając rodzinom w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Pomoc specjalistyczną w formie asystenta rodziny w 2018 roku skierowano **do 7 rodzin, w których wychowywało się 15 dzieci**, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo ze względu na brak kompetencji wychowawczych, niewydolnych ze względu na ograniczone możliwości intelektualne, dysfunkcyjnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela nr 4. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z ilością dzieci w rodzinie wg danych MGOPS Margonin

Rodziny z ilością dzieci	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
Bez dzieci	0	0	0	0	0	0
1	1	1	2	2	2	2
2	3	6	4	8	3	6
3	1	3	1	3	1	3
4	1	4	1	4	1	4
5	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0
Ogółem:	6	14	8	17	7	15

Źródło: opracowanie własne

III Do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pracy dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinie w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,

- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zarobkowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychospołecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzenie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej i innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uznał za niezbędną.

Asystent rodziny w systemie wspierania rodziny odgrywał znaczącą rolę już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem było kompleksowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Charakter pracy asystenta jest odrębny, nie może być utożsamiany z pracą pracownika socjalnego, a nienormowany czas pracy dawał możliwości kontrolowania i stymulowania rodziny w różnych porach dnia. Wspieranie rodziny wymagało planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania swoich funkcji.

Jeden asystent zatrudniony na ½ etatu w ramach zadaniowego czasu pracy, obejmował pomocą i wsparciem 7 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w których wychowywało się 15 dzieci.

IV Efekty działań podejmowanych przez asystenta rodziny MGOPS Margonin

1. poprawa funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziców,
2. poprawa wyników w nauce i zachowaniu w domu i w szkole,
3. lepsze gospodarowanie budżetem domowym,
4. poprawa czystości i porządku w mieszkaniu oraz higieny osobistej małoletnich dzieci,

5. pomoc w znalezieniu pracy,
6. polepszenie warunków mieszkaniowych,
7. motywowanie do utrzymywania abstynencji i uczęszczania na terapię odwykową,
8. pomoc w załatwieniu spraw w urzędach i instytucjach,
9. pomoc w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
10. pomoc w rozwiązywaniu problemów i konfliktów rodzinnych,
11. pomoc w organizowaniu, planowaniu czasu dziecka,
12. pomoc w egzekwowaniu obowiązku szkolnego, stosowaniu kar i nagród.

Wydatkowanie środków finansowych

W okresie sprawozdawczym na realizację zadań asystenta rodziny wydatkowano środki finansowe w kwocie **23 174,00 zł**. W tym środki z budżetu gminy w kwocie **13 157,00 zł** i pozyskane z resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2018 rok w kwocie **10 017,00 zł**.

Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny i finansowanie tych kosztów - w 2018 roku asystent rodziny uczestniczył w jednym szkoleniu. Tematyka szkolenia była ściśle związana ze specyfiką pracy tj. „Kompetentny asystent rodziny- wyzwania, potrzeby i standardy pracy” organizowanym przez firmę Profilaktyka KIER z Krakowa. Szkolenie zostało sfinansowane ze środków własnych gminy. Koszt szkolenia z delegacją wyniósł 325,22 zł.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 5. Wydatki na realizację zadań własnych z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2016 -2018 (w zł)

L.p	Placówki opiekuńczo -wychowawcze	Rozdział	Paragraf	2016	2017	2018
1.	Zakup usług przez	85201	4330	210 270,72	-	-

	jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego					
2.	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	85510	4330	-	255168,64	279 366,16
	Razem:			210 270,72	255 168,64	279 366,16

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione wydatki na realizację zadań własnych z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018 charakteryzują się tendencją wzrostową z uwagi na ustawową partycypację w kosztach uzależnioną od czasu przebywania dziecka w pieczy zastępczej.

W latach 2016 - 2017 w placówce opiekuńczo – wychowawczej przebywało 12 dzieci. W roku 2018 r. umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej było 13 dzieci.

Tabela nr 6. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2016 -2018

L.p.	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	2016	2017	2018
1.	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	12	12	13
	Razem:	12	12	13

Źródło: opracowanie własne.

W roku 2018 r. 2 dzieci opuściło placówkę opiekuńczo - wychowawczą ze względu na osiągnięcie pełnoletności.

Tabela nr 7. Wydatki na realizację zadań własnych z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018 (w zł)

L.p.	Rodziny zastępcze	Rozdział	Paragraf	2016	2017	2018
1.	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	85204	4330	24 208,72	-	-
2.	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	85508	4330	-	31 494,65	37 394,64
	Razem:			24 208,72	31 494,65	37 394,64

Źródło: Opracowanie własne

Mając na uwadze powyższe zapisy ustawowe dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wydatki na realizację zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018 odznaczyły się również tendencją wzrostową.

W roku 2018 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrosła o 1 dziecko.

Tabela nr 8. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2016-2018

L.p.	Rodziny zastępcze	2016	2017	2018
1.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	7	8
	Razem:	7	7	8

Źródło: Opracowanie własne.

V Potrzeby związane z realizacją zadania

Potrzeby na 2019 r. w zakresie realizacji zadań zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawiają się następująco:

Zadania własne gminy:

- wynagrodzenie 1 asystenta ½ etatu – 25 050,00 zł
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych – 40 000,00 zł

- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 290 000,00 zł

Należy podkreślić, że środki zabezpieczenia w budżecie (wyłączając koszty wynagrodzeń asystenta) są szacunkowe i będą uzależnione od umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2019 roku.

Uzasadnienie

Do wyłącznej właściwości rady gminy należy – zgodnie z art. 18 ust 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) – przyjmowanie sprawozdań z działalności wójta.

W związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.